

Konwersatorium z chemii ciała stałego
Specjalność: chemia budowlana

ZESTAW 1

Podstawowe pojęcia w budowie ciała stałego

- Wiązania chemiczne, elektroujemność
- Ściana jednostkowa i stosunek osiowy
- Układy krystalograficzne
- Położenia węzłów, prostych i płaszczyzn w sieciach przestrzennych
- Wskaźniki Weissa i Millera

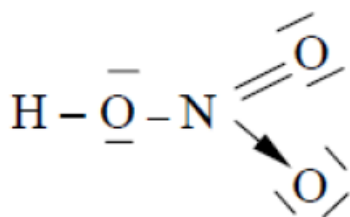
Zadanie 1

Ustal i wpisz do tabeli, jaki rodzaj wiązania (kowalencyjne niespolaryzowane, kowalencyjne spolaryzowane, jonowe) występuje w wymienionych związkach.

	CBr ₄	CaBr ₂	HBr
Rodzaj wiązania			

Zadanie 2

Poniżej przedstawiono kreskowy wzór elektronowy kwasu azotowego(V).

Korzystając z powyższego wzoru, ustal liczbę wiązań chemicznych różnych typów występujących w cząsteczce HNO₃. Wypełnij tabelę, wpisując odpowiednie liczby (jeżeli dany rodzaj wiązania nie występuje w tej cząsteczce, zapisz „0” lub „-”).

Typ wiązania	Kowalencyjne		
	niespolaryzowane	spolaryzowane	
		ogółem	w tym koordynacyjne
Liczba wiązań			

Zadanie 3

Uzupełnij tabelę.

Udział wiązania jonowego

$$u_{wj} = \frac{\mu}{e \cdot l}$$

Związek	μ moment dipolowy [D]	l długość wiązania [pm]	$e \cdot l$ [D]	$\mu/(e \cdot l)$ udział wiązania jonowego	Δx różnica elektro- ujemności
HF	1,98	92			
HCl	1,08	128			
HBr	0,79	143			
HI	0,38	162			

$$1 \text{ D} = 3,3 \cdot 10^{-30} \text{ C} \cdot \text{m}$$

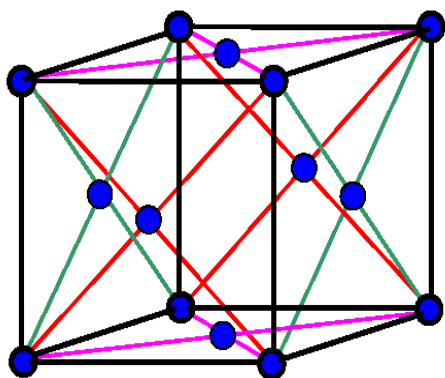
$$e = 1,602 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

Zadanie 4

Ściana jednostkowa kryształu odcina na osiach krystalograficznych X, Y, Z odcinki równe odpowiednio: $a = 0.393$ cm, $b = 0.742$ cm, $c = 0.353$ cm. Obliczyć stosunek osiowy charakterystyczny dla tego kryształu.

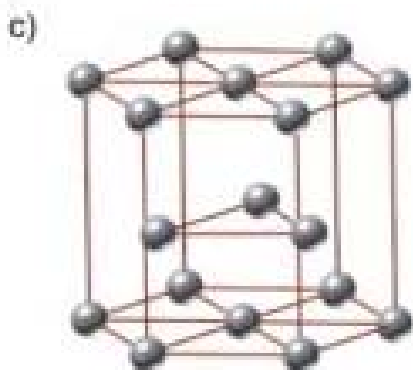
Zadania 5

Podać współrzędne x, y, z atomów w regularnej sieci krystalicznej przedstawionej na rysunku poniżej.

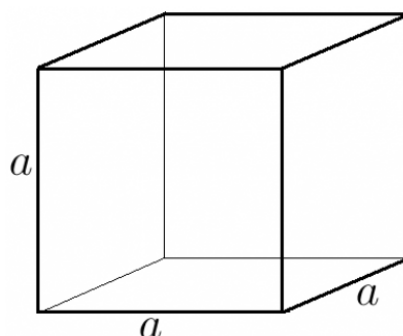
Zadania 6

Podać współrzędne x, y, z atomów w heksagonalnej sieci krystalicznej przedstawionej na rysunku poniżej.

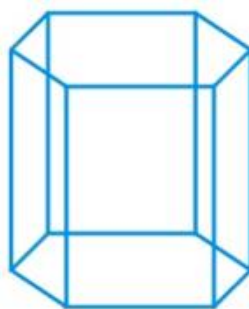
Zadanie 7

Wykreślić kierunki o symbolach: $[110]$, $[120]$, $[111]$ i $[-1-11]$ w komórce z układu regularnego.

Zadanie 8

Wykreślić kierunki o symbolach: $[210]$, $[010]$, $[111]$ w komórce z układu heksagonalnego.

Zadanie 9

Obliczyć symbol kierunku $[uvw]$ przeprowadzonego przez punktu A i B (dwa węzły sieci przestrzennej), jeśli znane są współrzędne tych węzłów: A $(0, \frac{1}{2}, \frac{1}{2})$ i B $(\frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2})$.

Zadanie 10

Obliczyć symbol $[uvw]$ prostej przechodzącej przez punkty A i B w tetragonalnej sieci płaskiej, jeśli współrzędne tych punktów wynoszą odpowiednio $1,0,0$ i $3,1,0$. Odpowiedź uzasadnij rysunkiem.

Zadanie 11

Obliczyć czterowskaźnikowy symbol $[UVTW]$ prostej w heksagonalnej sieci przestrzennej, jeśli kierunek ten jest podany za pomocą symbolu trójwskaźnikowego $[121]$.

Zadanie 12

Zastąpić trójwskaźnikowy symbol kierunku $[430]$ czterowskaźnikowym symbolem $[UVTW]$.

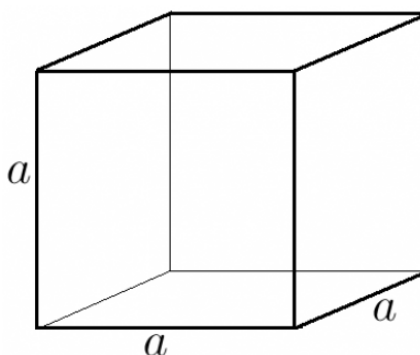
Zadanie 13

Wyznaczyć symbole Millera płaszczyzn, które odcinają na osiach krystalograficznych znane odcinki (parametry), wyrażone w jednostkach osiowych:

A $(\frac{1}{2}a, \frac{1}{2}b, 1c)$; B $(\infty, 1b, \frac{2}{5}c)$; C $(\frac{2}{3}a, \infty, \frac{1}{6}c)$; D $(\frac{1}{3}a, \frac{2}{5}b, \infty)$; E $(\frac{1}{6}a, \frac{1}{5}b, 1c)$.

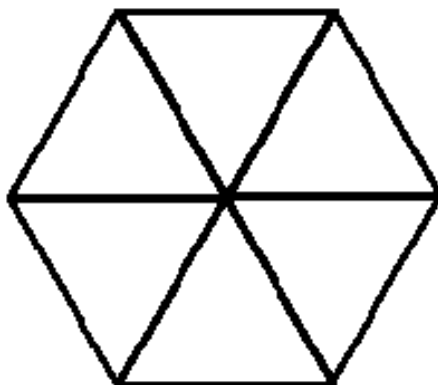
Zadanie 14

Nakreślić w regularnej komórce elementarnej płaszczyzny o symbolach: (100) , (120) , (111) , $(11-1)$, (-210) .

Zadanie 15

Na przekroju komórki heksagonalnej płaszczyzną (0001) wykazać, że symbole (110) i (11-20) określają tę samą płaszczyznę, a zatem $h + k = -2$.

Zadanie 16

Ściana kryształu heksagonalnego równoległa do osi krystalograficznej Z odcina na osiach X i U odpowiednio parametry $2a$ i $-3a$. Znaleźć symbol (hkl) tej ściany.

Tablica 1. Układy krystalograficzne

Układ krystalograficzny	Parametry sieciowe	Kształt komórki
Regularny	$a_0 = b_0 = c_0$ $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	Sześcian
Tetragonalny	$a_0 = b_0 \neq c_0$ $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	Prostopadłościan o podstawie kwadratu
Rombowy	$a_0 \neq b_0 \neq c_0$ $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$	Prostopadłościan
Heksagonalny z Trygonalnym	$a_0 = b_0 \neq c_0$ $\alpha = \beta = 90^\circ,$ $\gamma = 120^\circ$	Graniastosłup o podstawie sześciokąta foremnego lub graniastosłup o podstawie rombu
Jednoskośny	$a_0 \neq b_0 \neq c_0$ $\alpha = \gamma = 90^\circ, \beta \neq 90^\circ$	Równoległościan z jedną parą ścian ukośnych
Trójskośny	$a_0 \neq b_0 \neq c_0$ $\alpha \neq \beta \neq \gamma \neq 90^\circ$	Równoległościan ukośnokątny